

Nr 45.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående bidrag av postmedel till centralkassan för postpersonalens fackliga och ekonomiska sammanslutningar; given Stockholms slott den 9 februari 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Anders Örne.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 februari 1923.

Närvarande:

Statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Örne anför:

I skrivelse den 6 oktober 1922 har generalpoststyrelsen gjort framställning om bemyndigande för styrelsen att av det i postverkets stat för driftkostnader uppförda anslaget »diverse utgifter» disponera ett be-

Generalpost-
styrelsen.

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 37 häft. (Nr 45.)

lopp av 2,000 kronor till understöd och utveckling av den verksamhet, som bedreves av centralkassan för postpersonalens fackliga och ekonomiska sammanslutningar. Till stöd härför har styrelsen i huvudsak anført följande:

För tillvaratagande av posttjänstemännens intressen finnes sedan gammalt åtskilliga sammanslutningar, somliga av facklig art och andra med ekonomiska uppgifter, såsom att ombesörja skatteinbetalning, utbetala sjuk- och begravningshjälp m. m. Dessa sammanslutningars verksamhet uppehölls i stort sett genom medlemmarnas frivilliga arbete och avgifter, vilka sistnämnda indreves på samma sätt som vid de s. k. intressekontoren, d. v. s. genom avdrag i samband med utbetalning av avlöning. Indrivningen i fråga hade jämlikt medgivande av generalpoststyrelsen verkstälts av vederbörande postala redogörare, i den mån deras tjänsteåligganden ej bleve därpå lidande. Då med föreningslivets tillväxt och utveckling detta arbete för redogörarna vid de större postanstalterna och särskilt i Stockholm blev särdeles betungande, bildades av ett flertal av föreningarna i Stockholm centralkassan för postpersonalens fackliga och ekonomiska sammanslutningar, som hade till uppgift att för varje tjänsteman utfärda ett kvitto, upptaga alla samtida honom avseende inkasseringsuppdrag, att i god tid tillhandahålla vederbörande redogörare detta kvitto, att mottaga redovisning för detsamma samt att fördela indrivna medel till de olika föreningarna. Sedan centralkassan tillerkänts postsaksrätt för postförsändelser från och till kassan i ärenden angående dess ifrågavarande verksamhet, hade kassan kunnat utsträcka sin verksamhet att omfatta hela landet.

Centralkassans verksamhet, sammanställd med det arbete, som de olika föreningarna utförde med de inkasserade medlemmarna, gäve postpersonalen möjlighet att ernå sådana fördelar, vilka personal inom andra företag sökte förskaffa sig genom bildande av intressekontor. Emellertid bruste anordningen i fråga om smidighet, då det gällde att till personalens fromma inrätta någon ny välfärdsanordning. I sådant fall måste nämligen antingen en redan befintlig förening intresseras för den nya uppgiften eller ock en ny förening bildas för ändamålet. Det vore därför önskvärdt, om kassan kunde själv åtaga sig nya uppslag till välfärdsåtgärder i dess helhet, d. v. s. ej endast inkassering utan även förvaltning av medel. Däremot reste sig emellertid ekonomiska hinder, i det kassan med sina små avgifter icke förmådde nöjaktigt ersätta den väl kvalificerade arbetskraft, som erfordrades för att med precision sköta kassans arbete. Generalpoststyrelsen, som ansåge det motiverat, att postverket ekonomiskt understödde personalens försök att organisera lämpliga välfärdsanordningar, ville därför förordna ett mindre bidrag från statens sida i form av kontant anslag såsom hjälp vid utvidgning av centralkassans verksamhet. Denna utvidgning av verksamheten ginge ut på dels att verka för, att posttjänstemännen i allt större utsträckning under centralkassans medverkan organiserade särskilda kassor för skatteinbetalningar, dels att centralkassan skulle åtaga sig uppbärande av hyresmedel och likvidering av hyra, dels ock åstadkommande av en sparkassa grundad på regelbundna och i viss utsträckning obligatoriska insättningar av medel, uppburna såsom avdrag å kassans medlemmars avlöning. Beträffande storleken av bidraget ansåge generalpoststyrelsen detsamma böra sättas i ett visst förhållande till kassans ekonomi. Enligt kassans stat för år 1922 beräknades inkomsterna till 3,400 kronor och ut-

gifterna till 4,100 kronor, varav 1,200 kronor till biträden hos kassans styrelse. Den brist av 700 kronor, som sålunda vore att emotse för år 1922, kunde täckas antingen genom höjning av medlemsavgifterna eller genom att inskränka på biträdes hjälpen. Ett genomförande av det förra alternativet kunde emellertid medföra, att de anslutna föreningarna utträdde ur centralkassan, och om biträdes hjälpen minskades, bleve styrelsens medlemmar av det ökade löpande arbetet förhindrade att arbeta på verksamhetens utveckling. Ett från det allmänna tillhandahållet belopp skulle för en tid framåt säkerställa möjligheten att erhålla biträde i det löpande arbetet och därmed sätta kassans styrelse i tillfälle att ägna sig åt prövning och organisation av de planerade nya verksamhetsgrenarna. För ändamålet hade begärts ett belopp av 2,000 kronor. För den kontroll över kassans arbete, som kunde anses erforderlig i anledning av ett sådant understöd, vore generalpoststyrelsen tillförsäkrad rätt att utse en ledamot i centralkassans styrelse.

Statskontoret, som den 16 december 1922 avgivit infordrat utlåtande Statskontoret. i ärendet, framhåller, efter att hava erinrat om vad riksdagen åren 1918, 1921 och 1922 anfört i fråga om intressekontor och andra dylika anordningar vid statens verk och inrättningar (skrivelser respektive nr 479, 167 och 219), att riksdagen genom sitt uttalande nästlidet år i fråga om inrättande av intressekontor vid statens järnvägar icke kunde anses hava ställt sig avvisande mot att något som helst bidrag av statsmedel finge utgå för befordrande av en verksamhet av ifrågavarande art. På grund härav och då inrättandet och uppehållet av anstalter för dylik verksamhet finge anses vara av största betydelse för särskilt de lägre stats-tjänstemännens ekonomi och därigenom även för deras arbete i tjänsten, ansåge sig statskontoret icke böra motsätta sig, att postmedel i någon mån toges i anspråk för ändamålet, ehuru statskontoret väl insåge, att, därest förevarande framställning vunne bifall, liknande anspråk, som icke torde kunna avvisas, komme att framställas för andra statens verk. Då centralkassans stat för år 1922 utvisade en brist av allenast 700 kronor, syntes bidraget av postmedel måhända kunna begränsas till 1,000 kronor.

Den verksamhet, som bedrivs av centralkassan för postpersonalens Departements- fackliga och ekonomiska sammanslutningar, är, liksom intressekontors- chefen. verksamhet i allmänhet, av sådan natur, att det huvudsakligen bör tillkomma den enskilde att ombesörja densamma och bestrida de kostnader, som kunna vara förbundna därmed. Då emellertid centralkassans arbete icke blott är till gagn för vederbörande personal utan jämväl äger betydelse för det allmänna, särskilt därigenom att skatteinbetalningen främjas, vill det synas rimligt, att staten i någon mån lämnar kassan sitt ekonomiska stöd. Med hänsyn härtill vill jag förorda, att ett bidrag av postmedel lämnas kassan särskilt för att sätta densamma i tillfälle att

på antytt sätt vidare utveckla sin allmännyttiga verksamhet. Beloppet av detta bidrag synes lämpligen kunna bestämmas till 1,800 kronor. På grund av vad riksdagen år 1922 (skrivelse nr 219) anfört beträffande ifrågasatt bidrag till inrättande av intressekontor vid statens järnvägar anser jag, att föreliggande fråga bör underställas riksdagen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till centralkassan för postpersonalens fackliga och ekonomiska sammanslutningar må av postmedel utbetalas ett bidrag av 1,800 kronor, att användas till understöd och utveckling av kassans verksamhet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Adeltgren.
